

UPPSÍÓVARVINNA

Hesum kjansinum má mann doyggja frá. Eingin fer sjálvboðin at siga ein so góðan kjans frá sær

JÓHANNES JOHANNESSEN, DEKKARI Á JUPITER

Veiðan higartil í ár

Loyvini at fiska makrel og norðhavssild vórðu útskrivað 22. mai.

Frá 22. mai til 6. juli hava føroysk skip fiskað 20331 tons av makreli. Tað er væl meira enn sama tíðarskeið í fjør, tá føroysk skip fiskaðu 11063 tons av makreli. Sama tíðarskeið hava føroysk skip fiskað 6649 tons av norðhavssild. Tað er á leið tað sama sum í fjør, tá nøgðin var 6327 tons.

Kelda: Fiskiveiðieftirlitið

DREYMAKJANSUR

Dekkarin av Tvøroyri Jóhannes Johannesen (h.m) í messuni á Jupiter. Í fjør tjenti hann 1,1 millión

Móttøkukarið inni á virkinum er fult, og Jørmund trýstir á stopp-knøttin á fjarstýringini, so at pumpurnar har frammi steðga.

Tað er frysti-stopp inni á virkinum. Frystarið, sum hevur orku at frysta eini 600 tons um samdøgrið, er komið undir ov stórt trýst.

Hjartað í skipanini má sleppa at hvíla seg.

Í salongini, sum er sum ein stór og stásilig stovu, sita fleiri mans og taka sær av løttum. Ein lagkøka sendur á borðinum. Kokkurin fyllir.

Á veggjunum hanga málningar og tað mobila kommandosentrið fyri landingar er beint nú plasserað í stórari brúnari leðusofu.

Her er reint og nossligt inni. Menn ganga í inniskóm.

– Hesum kjansinum má mann doyggja frá. Eingin fer sjálvboðin at siga ein so góðan kjans frá sær.

30 ára gamli tvørámaðurin

Jóhannes Johannesen er dekkari á Jupiter og ein ímynd av pelagiska ævintýrinum. Í fjør tjenti hann 1,1 millión. Hann hevur keypt hús, sum hann nú fer at seta í stand og leygardagin 27. juli skal hann giftast og hava stórt brúdleyp.

– Pengar. Tað er einki problem. Hetta var reint held. Eg fekk kjansin og leyp avstað. Tað var sum at vinna í lotto, smílist tann fryntligi tvørámaðurin, sum hevur búð í Gøtu tey seinastu árin, og sum eigur tvey børn.

– Øll her á Tvøroyri vita, at eg sigli við Jupiter. Áhugin er øgiliga stórir. Tú mást ikki gloyma at Tvøroyri var ein av kommununum, sum var ringast fyri í landinum. Men nú eru pengar komnir í kassan aftur.

Optimisman er komin aftur til býin, og tann ungi dekkarin hevur als ongan skund við at klúgva upp eftir rangstiganum, hóast

skiparin eftir øllum brøgdum tjener dupult so nógv sum dekkarin.

– Onkur skal vera dekkari, øll kunnu ikki vera yvirmenn. Pápi mín er skipari. Vit fáa at síggja, smílist hann.

Tá ein løta er gingin, trýstir Jørmund aftur á knøttin á fjarstýranum, sum setur pumpurnar í gongd aftur.

Vilja hava makrel

Á brúnni er skiparin Finnbjörn Mikkelsen á fótum aftur.

Tað slepst ikki undan at hann fær nøkur skot fyri heilsustøðuna.

– Eg havi nokk siti ov nógv í stólinum, og tá er vandi fyri at fáa hald í ryggin sigur Finnbjörn og peikar á skiparastólin.

Nú komið er úti í juli ger skiparin status.

– Eg havi tosað við kontórið, og tey søgdu at vit eru væl frammanfyri somu tíð í fjør, sigur hann við 2.

stýrimannin. Men skundar sær straks at taka orðini aftur:

– Eitt lítið sindur framm-anfyri.

Á brúnni liggur ein stór sleingitráða, sum hevur eina týðandi funktión á feltinum.

Tá ið teir síggja fisk á ekkoloddinum, ber ikki altíð til at siga um tað er sild ella makrelur. Tá koyra teir dorgina út, og bítur tað ikki á, er tað sild.

Og so verður trolið ikki skotið.

Tað er makrelin teir vilja hava, tí hann gevur betri pris.

Men tað visir seg sum at tað slepst ikki undan blandaðum fiskiskapi, og hendan túrin er næstan líka nógv sild í tangunum sum makrelur.

Skiparin staðfestir, at tað er ein strika í rokningini.

Hetjur og sjórænarar

Í kaffistovuni á virkinum situr ein ungur maður og

lurtar eftir útvarpinum, sum sigur frá seinastu dramatisku hendingunum í silda- og makrelmálinum.

Hann hevur fingið ein stuttan steðg. Tey arbeiða saman í bólum og avgerða steðgimar sínámillum. Uttan fyri vindeygð liggur Jupiter og pumpar sild og makrel til virkið.

Pumpar liv í tann gamla býin og Suðuroynna.

Útvarpið sigur, at føroyska samráðingarnevndin, sum er farin farin til Danmark á kreppufund, hevur biðið ES um nýggjar samráðingar. Tað ljóðar, at danskar havnir kunnu verða stongdar, og lögmaður verður spurður um hetta fer at vekja loysingarrørsluna.

– Tað er ikki so gott, um tað verður stongt. Málið ert blivið í so stórt, og tað gongur út yvir aðar bólkar eisini, sigur tann ungi maðurin sáttiliga.

Hann heldur, at tað verður ringt at seta seg upp móti Bruxelles. Men sum fólk flest á Varðanum Pelagið á Tvøroyri hevur hann trupult við at síggja pelagiska ævintýrið sum sjórænaravirksemi.

Soleiðis sum ES og Norra halda.

– Bygðin lá deyð áðrenn virkið kom. Býurin var svartur. Mann sá nóg illa fólk úti. Tað er komið betri liv í aftur, sigur hann.

Hann var sjálvur við til at byggja virkið við sínum egnu hondum í fjør.

Í hansara eygum eru teir á Jupiter og hinum nota-bátunum ikki sjórænarar.

Heldur hetjur.

Føroyar ganga egnar leiðir

Føroyar liggja í stríði við hini strandalondini, bæði um makrelin og norðhavssildina. Í ár hava Føroyar ásett sær 15 prosent av heildarkvotuni eftir makreli og 17 prosent av heildarkvotuni eftir norðhavssild. Í gomlu avtalunum var føroyski parturin um fimm prosent.

Heildarkvotan er í hesum føri tað, ið havgranskingarstovnurin ICES metir vera ráðiligt at fiska burtur av stovnunum.

Tað byrjaði við eini trætu um makrelin. Eftir eina røð av úrslitaleysum samráðingarumførum millum strandalondini Føroyar, ES, Ísland og Norra um býtið av makrelfiskiskapinum, ásettu Føroyar sær sína egnu makrelkvotu, fyrstu ferð í 2010. Ein avleiðing av hesi avgerð er, at føroysk skip sleppa ikki at fiska makrel aðrastaðni enn í føroyskum sjógvi.

Í fjør slitnaði í samráðingunum um norðhavssildina, og Føroyar hava tí eisini ásett sær sína egnu sildakvotu.

Serliga ES hevur í longri tíð roynt at revsa Føroyar, men lögfrøðiliga revsiheimildin hevur higartil verið ein forðing. Nú Føroyar í ár eisini hava ásett sær egna sildakvotu, er øðrvísi. Í brævi til landsstýrið 17. mai í ár höttir ES við umfatandi revsitiltøkum móti Føroyum. Í höttanini liggur boykott fyri innflutning av sild og makreli úr Føroyum, umframt boykott av vörum, framleiddar úr hesum fiskasløgum. Hartil höttir ES við at stongja havnir fyri føroyskum skipum.

Sum limur í ES hevur Danmark bundið seg til at fylgja teimum tiltøkum, ið ES møguliga setir í verk móti Føroyum.

Hóttanin úr Brüssel hevur flutt málið upp á hægsta, politiska stig. Danski uttanríkisráðharrin hevur átekið sær leiklutin at mýkja støðuna millum partarnar, og hevur í tí sambandi verið á fundi, bæði við fiskivinnukommisserin í ES, Mariu Damanaki, og landsstýrið.

Í felags brævi til Mariu Damanaki í síðstu viku boðaði landsstýrið og stjórnin frá, at Føroyar eru til reiðar at sessast aftur við samráðingarborðið. Nú verður bíðað eftir svari úr Brüssel.

EFTIRLIT

Laboranturin Lilian Kjerbo úr Sumba tekur ein prøva av fiski

STRÆVIÐ

Tað er strævið at arbeiða í 12-tíma vakt, og tí brúkar virkið mest yngri fólk